

פרק 1 - ניצולים מאש

לשונות האש שבקעו מהדירה בקומה הרביעית נראו כזרועות המתחננות לעזרה. גם הראשים שהציצו מחלון הדירה התחננו לסייע. זמן קצר אחר כך, כשכמה דמויות נחלצו מהדירה והחלו יורדות בסולם הכבאים, הגיב הקהל שנאסף למטה בפרץ של מחיאות כפיים. ביטוי לתחושת הקלה כמו זו המתרחשת במטוס אל על שנחת בהצלחה בנתב"ג. גם אותן ארבע דמויות שעל הסולם ביקשו לנחות בהצלחה ולעמוד על קרקע יציבה. אט אט הן ירדו, שלב אחר שלב, מתרחקות מלשונות האש וחוצות ענני פיח שחור בדרכן מטה. ככול שהתקדמו, הלכה דמותן והתבהרה. הנה אישה בכותונת בהירה, הנה בחור שכול גופו שחור מפּיח, הנה איש בסרבל אדום ורביעי ואחרון הוא הכבאי לו חייבים שלושת האחרים את חייהם.

מוקדם יותר נתקבלה קריאת חירום במוקד כיבוי אש והצוות הכונן הוקפץ למקום. הכבאים פעלו כאוטומט לפי התרגולת. הנהג עצר את הרכב ליד ברז ההסנקה ומיהר לסייע לכבאי השני בפריקת הצינור מהרכב וחיבורו לברז, כבאי שלישי טיפל בפקד של הסולם ההידראולי והכבאי הרביעי, מזווד לעייפה בצידוד מיגון, נכנס לתוך הבניין. הוא עלה במדרגות לקומה הרביעית, נעמד מול דלת הכניסה לדירה הבוערת, חבט בגרזנו על השלט "כאן גרים בכיף טינה ואנדריי", והמשיך לחבוט עד שהדלת נשברה לרסיסים.

עכשיו, הכבאי ושלושת הניצולים על הסולם בדרכם מטה. הזמן הדוחק לא מאפשר לארבעתם מחוות היכרות אבל אנו שחיינו אינם תלויים על בלימה, רשאים לזהותם: טינה היא היורדת ראשונה. אחריה בועז, אחריו אנדריי בעלה של טינה, ואחרון הוא שפיק הכבאי. ארבע נפשות נמלטות יחדיו מן האש המכלה את כול תכולת הדירה.

את שפיק עצמו לא ניתן לזהות במבט בשל ציוד המגן שעליו. מערכת נשימה סגורה מכסה את פניו, קסדת כבאים צהובה מגינה על ראשו וסרבל חסין אש עוטף את גופו. הדרך היחידה לזהות את האדם שתחת המיגון היא לפי הכיתוב שעל הקסדה. שפיק רשם עליה בטוש עבה את שמו. למען הזהירות. בהיותו דרוזי יחיד בצוות של יהודים פחד שמא יד נעלמה תבקש להתנכל לו ותעלים משהו מצידודו האישי. אמנם חבריו לצוות קיבלוהו כאחד משלהם אך כבן מיעוטים עדיף לנהוג במצוות "כבדהו וחשדהו". הוא לא נולד כבאי. בתום שירותו הצבאי חזר לכפרו, הסתובב בחוסר מעש כמה חודשים וכמו שאר צעירי הכפר ניסה להתקבל לאחת מזרועות הביטחון. הוא פנה לצבא, למשטרה, לבתי סוהר ולכיבוי אש. הראשונים להשיב בחיוב היו מכבי האש ומאז הוא כבאי נלהב. וכשהפרנסה מובטחת, כול שנשאר לו זה למצוא צעירה ממשפחה מכובדת שתהיה לאשתו.

ואז, יעברו הוריו לקומת הקרקע והוא והאישה ייכנסו לגור בקומה העליונה של בית המשפחה כמיטב המסורת ואינשאללה שכול חדרי הקומה יתמלאו בילדים. אבל עד שתהיה לו אישה משלו, הוא עסוק בחילוץ נשים אחרות שביתן עולה באש כמו האישה הזו שיורדת עכשיו ראשונה בסולם.

הוא שמע אותה צורחת ברוסית עוד בהיותו בחדר המדרגות. כשנכנס לדירה אפופת העשן והאש, לא ראה דבר. הוא ניווט את דרכו דרך הלהבות לפי צרחותיה, ומצא אותה בחדר השינה, לבושה כותנת דקה שבעירה אחזה בשוליה. היא רעדה כעלה נידף בזרועות הבחור הצעיר שחיבק אותה בניסיון פתטי להרחיק ממנה את האש. שפיק כיבה את האש מכותנתה בעזרת תרסיס ששלף מחגורו ומשך אותה ואת הבחור במהירות אל מחוץ לחדר. הוא מצא נתיב פנוי יחסית שהובילו למרפסת הפונה לרחוב. באמצעות מכשיר הקשר הוא כיוון את מפעיל הסולם וקצהו נצמד למעקה המרפסת במהירות מפתיעה. שפיק ניסה להבין אם יש לכודים נוספים בדירה אבל השניים היו מבוהלים מכדי להשיב. שפיק העלה אותה ראשונה על הסולם שהרי היא אישה. הוא הסיט מבטו הצידה כשראה שאינה לובשת דבר מתחת לכותונת. הן על כבודה של אישה יש לשמור גם בשעת מצוקה. כשהחלה יורדת בסולם, העלה אחריה בזריזות את הבחור.

רגע לפני ששפיק טיפס גם הוא על הסולם, הגיח מתוך הדירה הבוערת אדם נוסף לבוש בסרבל אדום שהזכיר לשפיק נהג מרוצים. מבלי שנשאל הוא אמר לשפיק שאין בדירה אנשים נוספים. שפיק עזר גם לו לעלות על הסולם ומיהר לטפס אחריו. עוד כמה דקות ירדו כולם מהסולם ואז יכוונו הכבאים את הזרנוק לחלונות הדירה ויציפו אותה במים.

אם שפיק הכבאי היה מוסתר כולו תחת ציוד המיגון, הרי שבועז, הבחור שהגן על טינה בחדר השינה, היה ההיפך הגמור ממנו. בועז עטה על גופו רק פיח שחור. אפילו את נקודת היהלום שעל תנוך אוזנו לא ניתן היה לראות. הפיח כיסה גם אותה. הוא קיבל אותה מטינה במתנה בפגישתם השנייה. היא חיפשה משהו קטן, לא בולט שיהווה סוג של הכרת תודה. משהו שיחבר ביניהם מעבר למפגש חד פעמי. כן, כזו היא. גומלת טובות. מאז המשיכו להתראות עוד פעמים רבות, תמיד בשעות הבוקר, תמיד בחדר השינה שלה ושל אנדר"י. כעת אין דעתם נתונה לכך, אבל רק לפני חודשיים עוד היו זרים זה לזה. דווקא בועז מצא את טינה. בטינדר. הוא חיפש חברה ומצא גם מין. היא חיפשה מין ומצאה גם חברה.

בועז הוא צעיר שהצליח לעצור בשולי תהום. בחור שבא מבית טוב, כזה שההורים בטוחים שמטפלות ושיעורים פרטיים הם מתכון מנצח לגידול ילדים. במשובת נעורים נכנס לעולם הסמים ומבלי שהרגיש החל מידרדר במדרון. נערים שנעו על גבול הפשע הפכו לחבריו. חוויית המעצר הראשון גרמה לו לאזור כוחות ולהתנתק מאותם פושעים צעירים. המשטרה אמנם חדלה להטרידו אבל הצבא לא רצה בו. מבלי שרצה בכך, הפך בועז למנותק חברתית. עם בני מחזורו שהתגייסו לצבא, לא הייתה לו שפה משותפת. הוא מצא עבודה זמנית במשמרות אבל חֶבְרָה לא נמצאה לו שם. פעם ופעמיים ושלוש הלך בערבים לבר יין במרכז העיר אבל יצא ממנו בודד יותר משנכנס אליו. כששמע על אפליקציית טינדר, החליט לנסות אולי כך תימצא לו חֶבְרָה. הימר וזכה.

הוא צלצל וטינה ענתה. פגישתם הראשונה היממה אותו. שעה שלמה היא ליטפה אותו ברוסית. אחר כך תתקן אותו שזו השפה האוקראינית אבל הוא ימשיך להגיד רוסית והיא תתקן ושניהם יחייכו. כשלא עשו אהבה דווקא דיברה עברית לא רעה בכלל. הוא סיפר לה על עבודתו והיא תיארה לו את כיכרותיה של קייב. היא הקשיבה לחלומותיו ועזרה לו לתכנן תוכניות. הוא הבין שפגישותיהם חייבות להיעשות רק בשעות הבוקר, בזמן שבעלה בעבודה, והרי אין כעבודת משמרות כדי לחמם יצועה של אישה. נראה שהכול מסתדר לטובתם. עד לשריפה שתפשה את שניהם בהפתעה.

טינה אכן דיברה אוקראינית. היא גם חלמה באוקראינית. שום תעודת זהות כחולה לא תגרום לה להפסיק להיות אוקראינית. שם בקייב היה לה עתיד מעורפל כמו קיץ אוקראיני. היא הייתה בחורה נאה שמשום מה כול האיוואנים והוולדימירים דילגו עליה. היא ידעה שמעבר לים יש סיכוי לחיים טובים יותר ולפיכך נרשמה בסוכנות שהבטיחה היכרויות עם זרים, וקיוותה לטוב. היא באמת האמינה שישראל תתברר כגן עדן ושאנדריי יהיה גבר חלומותיה. אבל חלומות מתגשמים רק באגדות וכלום מכול זה לא קרה. המזגן עזר לה להתגבר על החום הישראלי. אף מכשיר לא יכול היה להפוך את אנדריי לגבר. טינה נָמְהָה לעינוגי גוף. אנדריי לא היה מעוניין. אולי בגלל שגילו כפול משלה ואולי מסיבה אחרת. כבר חשבה לחזור לאוקראינה ולפעול משם לביטול נישואיה אבל מהסוכנות בקייב המליצו לה להמתין והציעו שבינתיים תנסה את הטינדר. עכשיו היא רק רוצה להגיע למדרכה שלמטה ועוד לא חשבה מה תגיד לאנדריי.

טינה הייתה רכישתו האחרונה של אנדריי. עד אז רק קנה בזול אופנועים מושבתים, שיפץ ושיפר אותם ביד אומן ומכר אותם במחיר מפולפל. הוא היה רווק מזדקן שבערב שתייה אחד נכנע להפצרות חבריו והסכים לחפש אישה באוקראינה מולדתו. כשהתמהמה, תחב חבר לכיסו תמונות של כמה כלות למכירה מהאינטרנט.

מבין כולן, תמונתה של טינה מצאה חן בעיניו. אולי כי מאחוריה נראה קצה אופנוע. הם נפגשו בלובי של מלון מפואר בקייב ושוחחו מעט. למחרת הזמינה לארוחת ערב והתרשם מנימוסי השולחן שלה. ביום השלישי רקדו באולם הנשפים של המלון והיא שתקה כשפספס צעדים. בסיום הריקוד שלף טבעת והיא הסכימה. למחרת התחתנו בעירייה מבלי שאיש ממשפחתה יהיה נוכח. לא כך חלמה להינשא אבל למען עתיד טוב יותר הייתה מוכנה להתפשר. יומיים אחר כך מצאה עצמה מזיעה בחמסין תל אביבי בלתי אפשרי.

אנדריי חשב שיפהפיה כמוה על המושב האחורי תשביח עוד יותר את ערכו של אופנוע. הוא השוויץ בה בפני חבריו, היא פינקה אותו במאכלים אוקראינים. בסוף כול שבוע יצאו למסע אופנועים. היא לא אהבה את האבק. בלילות חיכתה שיתקרב אליה אבל כלום לא קרה. כשניסתה לפתותו למעשה, עבר לישון על הספה שבסלון. היא הלכה אחריו וביקשה והתחננה ובכתה אבל הוא סירב. גופה לא עניין אותו. הוא ידע ששילם עבורה לסוכנות וכמו כול אופנוע שקנה, הוא יחליט והיא צריכה לעמוד הכן לרשותו. רק לרשותו. כשמישהו לחש על אוזנו אודותיה התקשה להאמין. מיד עזב את המוסך, נכנס הביתה על קצות האצבעות ונדהם מהקולות ששמע. תחילה היה מבולבל.

הרי אופנוע לא בוחר מי ירכב עליו. אחר כך התעשת, הוציא מארון השירות פח דלק ושפך תכולתו ברחבי הדירה. על רקע קולות של עונג הבוקעים מחדר השינה, הוא דימה את עצמו כמצת תקני במנוע בעירה פנימית של אופנוע.

פרק 2 - סודות הכפר

כיכר הגיבורים שבמרכז הכפר, מוקפת בחנויות רבות. כול אחד מהמוכרים בחנויות אלו ישמח לספר לכם על גבורת בן הכפר, שפיק הכבאי, שנספה בשריפה הגדולה. כדי לשמוע על גבורת נור, אחיו של שפיק, תיזרשו להתאמץ קצת יותר. יהיו מוכרים שיסתפקו בחיך עזוב, אחרים רק יגידו "גורל עזוב" וישתתקו. אם תתעקשו, מובטחכם שתמצאו לבסוף מישהו שיסכים לספר גם את סיפורו של האח. אבל אם תשאלו על טינה, תיתקלו במשיכת כתפיים אילמת ובמבט זועף. אף סוחר לא יסכים לספר לכם את סיפורה. גם אם תנסו את מזלכם אצל יושבי בתי הקפה שבכפר, לא תצליחו. חומת שתיקה עבה שומרת את סיפורה של טינה במחשכים.

אבל אני הצלחתי. כול הפרטים בידיי. ובחוכמה שלאחר מעשה אומר לכם שצריך לדעת היכן לחפש. לא מוכרים עקשנים בכיכר שטופת שמש הם שגילו לי הסוד. גם לא ישיבה על שרפרף קש בבית קפה. החוליה החלשה בשרשרת השתיקה הייתה צעיר בן הכפר, שהשביע אותי לא לחשוף זהותו. אסתפק בכך שאומר כי בשירות מילואים אחד חלקנו אוהל ותורנויות שמירה ארוכות. הפכנו אחים לשעמום ואני שהסתקרנתי ממשפט עמום שאמר, לא פסקתי מלהטרידו עד שנשבר וחשף בפני את סודו של הכפר.

שפיק לא אמור היה להתאהב בטינה. בכלל, הסיכוי שמסלולי חייהם יצטלבו היה אפסי. הוא בן הכפר שעבד ככבאי בתחנת כיבוי בגלבו. היא תל אביבית, נשואה לבעל מוסך אופנועים. מחסור זמני של כבאים בתל אביב גרר ניווד צוותי כיבוי מרחבי הארץ לשם. בכול חודש היה מגיע צוות מתחנה כלשהי לתגבור בתל אביב. באחד הימים הגיע תור הצוות של שפיק לתרום למאמץ הכולל. שלושה שבועות עברו על הצוות בשלווה יחסית. בשבוע האחרון של חודש התורנות התרחש אירוע. הצוות הוזעק לכבות שריפה שפרצה בדירת מגורים. שפיק היה זה שפרץ לדירה הבוערת וחילץ ממנה שני גברים וטינה אחת.

בנקודה זו אמור היה המפגש ביניהם להסתיים. הוא חוזר לתחנה והיא מטופלת בידי גורמי מקצוע אחרים. אבל לגורל היו תוכניות משלו, גיחך בר שיחי במרירות. כשירדו כולם מסולם הכיבוי, מיהרו שני הגברים להיעלם. טינה נשארה עומדת ליד מכונית הכיבוי רועדת מקור. זה היה יום קיצי אבל כנראה שהבהלה, הפחד והמים שניתזו עליה, גרמו לה לרעוד כמו אפרוח שבקע זה הרגע מביצתו. שפיק הבחין במצוקתה. הוא הוציא מרכב הכיבוי שמיכה תרמית ועטף בה את טינה. די היה במחווה אנושית זו כדי שטינה תפרוק את כול צרותיה באוזניו. הוא שמע ממנה שבעלה לא רוצה בה, שהחבר שהיה לה ברח והיא לא יודעת לאן תלך שהרי אין לה כאן לא בית ולא משפחה.

"אנחנו בכפר לא הכרנו את שפיק כבחור רגשן", אמר בן שיחי והצית סיגריה "אבל כנראה שדמעות של אישה יכולות להמיס גם לב מפלדה". הוא חייך במרירות והטיס סילון עשן מעל ראשי. בנסיבות אחרות הייתי נעלב מכך אך ברגע של חסד שכזה בו הסוד הולך ונחשף, לא העזתי להפריע לשטף דבריו.

שפיק שאל את ראש הצוות מה לעשות עם האישה. ראש הצוות משך בכתפיו. הכבוד של שפיק לא הרשה לו להשאיר אישה רועדת לבד ברחוב. הצוות חזר עם טינה לתחנת הכיבוי. שפיק ביקש, מפקד התחנה הסכים וטינה נכנסה לחדר הכוננות שהפך להיות לבית מגוריה בימים הבאים.

אחרי ששמע את צרותיה של טינה, חש שפיק אחריות לשלומה. הוא הביא לה מזון מחדר האוכל שבתחנה. הוא ארגן מגבית לטובתה בין כול הכבאים וקנה לה פרטי ביגוד. הוא וידא שלא חם לה מדי בשמש ולא קר לה מדי במזגן שבחדר. כשהגיע חודש התורנות אל סופו, שוב היא ניצבה אובדת עצות ושוב היה זה שפיק שהציל.

בכפר התפלאו לראות את שפיק יורד מן האוטובוס ביחד עם אישה זרה. הפליאה גברה ככול שחלפו הימים ואותה זרה נשארה בבית משפחתו של שפיק.

רק אהבתו של האב לבנו הבכור, מנעה ממנו לגרשו מהבית. באולם התפילה הפנו זקני הכפר מבט תמה לעבר אביו של שפיק. זה השיב להם במבט מתנצל כאומר "ניסיתי לדבר איתו וכלום לא עוזר". ככה זה אצלנו הסביר לי בר שיחי. תקשורת עדינה, בלי מילים.

היא התאהבה בנוף, בשפיק ובתרבות. בדיוק בסדר הזה. חודשיים מאוחר יותר, שוב עמדה סובלנותו של האב למבחן. שפיק וטינה חזרו מקפריסין כזוג נשוי. "תבין" ניסה בר שיחי להסביר "כשדרוזי מתחתן עם בת לדת אחרת, הוא עושה מעשה חריג, שלא מקובל בעדה. והתגובה? עדינה בלי מילים. שום חרם לא הוכרז, גם לא נידוי. אבל נשות הכפר שמרו על מרחק מטינה למרות שהיא ניסתה להתקרב. אפילו התעטפה במטפחת לבנה לפי המנהג. אם דיברה, ענו לה. כשביקשה לקנות, מכרו לה. אבל אף אחד לא פנה אליה מיוזמתו". לטינה זה לא שינה. היא ושפיק נראו מאושרים ביחד. היא ניסתה להרות אבל אז באה השריפה הגדולה שממנה שפיק לא חזר.

טינה לא הורשתה להשתתף בהלוויה. טור המנחמים שעבר על פני אביו של שפיק, ונור – האח הצעיר, היה קטן מהרגיל. האב הבין היטב את הסיבה לכך. אחרי שלחץ את ידי מנחמיו, החל האב בהספד ובסופו, הישיר מבט לקהל שמולו ובקול נרגש התחייב שהאח הצעיר ייקח את אלמנת אחיו.

תבין, הסביר לי בן שיחי, זה מנהג עתיק שהפך לנדיר. רק המהדרין מקפידים לקיימו וזוכים בשל כך להערכת הכלל.

נור, האח הצעיר כבש מבטו בקרקע, הסמיק ושתק. לימים הסתבר שהסומק שעלה בלחיו לא היה מבושה אלא מכעס. נור ביקש להתחתן עם בחורה מהכפר השכן אך התחייבות האב מנעה זאת ממנו. הוא התחנן בפני האב שיחזור בו אבל האב הסביר שהפרת ההתחייבות שנתן בפומבי תמיט על המשפחה קלון לדורות.

חמתו של נור בערה בו. הוא טיפס ועלה לקומת מגוריה של טינה, קרע את הבגדים שלבשה ואנס אותה. כול הכפר שמע את זעקותיה. הרחובות התרוקנו, התריסים נסגרו והדלתות ננעלו. איש לא נחלץ לעזרתה. כבוד המשפחה הושב על כנו אבל השקט לא שב לשרור בכפר. טינה אמנם הרתה, אך בועלה, נור עזב את הכפר. הוא התחייב שלא לשוב כול עוד טינה שם. השמועות שהגיעו לכפר סיפרו שהתגייס למג"ב ועבר להתגורר בירושלים.

האב היה שבור. נור היה הבן היחיד שנותר לו. הוא ידע שנור יחזור ברגע שטינה תסתלק. אז האב ניסה.

הוא שלח את אשתו לדבר איתה פעם ועוד פעם, אך טינה שכבר הייתה בהריון מתקדם, סירבה לעזוב את המקום היחיד בו הייתה אי פעם מאושרת. האב שלא היה מורגל בסירובים, חיפש פתרונות אחרים באחד הלילות שפך שמן על המדרגות שלפני דלת חדרה. למחרת נפלה טינה ונחבלה. בלילה אחר חיבר חוט חשמל לידית דלתה. הזרם גרם לכוויה בידה. הוא פתח את מכסה הביוב שבחצר אבל היא לא נפלה פנימה. הוא שלח אותה ברגל לכפר השכן דרך השדות בתקווה שתתעלף מחום ונחש יכישה אבל היא חזרה ללא פגע. האב היה על סף שיגעון. געגועיו לבנו, הפכו קשים מנשוא. לבסוף, בלילה חשוק נטל האב את אקדחו הישן, עלה במדרגות המובילות לחדרה של טינה ונקש על הדלת. מיד לאחר מכן הרעידה ירייה בודדת את הכפר השליו.

למחרת בבוקר התיישב האב בפתח ביתו מביט למרחוק בציפייה לבוא נור בנו. כמה שעות אחר כך הזדקף למראה ענן אבק שעלה מן הדרך. הוא ראה רכב משטרה מתקרב לכפר. האב חצה את חצר הבית והמתין לבנו על יד השער. כשנעצר הרכב לא נור יצא ממנו אלא כמה שוטרים. האב החל לחשוב מי הסגירו אך אז שמע אותם מדברים על נור. בתחילה התקשה מוחו לקלוט את דבריהם. רק כשחזרו ואמרו "למרות כול המאמצים, לא הצליחו להציל אותו" הבין. גם נור שלו אבד ואיננו.

אחרי שעזבו המבשרים, הבין האב את משמעות המעשה שעשה בליל אמש. במו ידיו הוא מנע את המשך השושלת. הוא החליט שלא להמתין לשובם של נשמות בניו וכי מה יאמר להן אז?. במר ייאוש השליך עצמו לתוך באר, שם פגשה גווייתו החמה בגופה הקר של טינה.

כול הכפר הבין שהסיפור, כמו שתי הגופות, חייב להישאר קבור עמוק באדמה. בתוך ימים ספורים נאטמה הבאר, סביבתה רוצפה ושם חדש ניתן לה: כיכר הגיבורים.

פרק 3 - אדמה וחלום

אצבעות ידיה חדרו לתוך סבך שערות ראשו והחלו לנוע ביניהן ברכות מהנה. היא חשה התרוממות רוח כמעט ארוטית מהמגע העדין עם ראשו של נור בנה הצעיר. שפתיה התעקלו בחיוך שכולו הנאה.

נכה זה, לא דומה ליטוף אֵם את צעיר בניה לליטופה את אחיו הגדול. זה האחרון מקרין קרירות רצינית, מין רצון להרחיק עצמו מידיה. הקטן לעומתו, יביט בה במבט מזמין כמו אומר "בואי אימא, חבקיני". והיא לא תהסס, כי בעיניה משהו מרוך הינקות יישאר טבוע בו לעד והיא לא תשבע מללטפו. גם אם הוא כבר מת וכול הליטוף הזה מתרחש אצלה בחלום. חלום נפלא, חלום מתוק, אבל רק חלום.

ובחלום היא המשיכה וליטפה את לחייו השתיים, הביטה מקרוב לתוך עיניו המתות ושאלה בלי קול "למה אתם מחכים? למה הנשמות שלך ושל שפיק אחיך לא חוזרות? בואו בתוך גוף של תינוק, בתוך גוף של תיש או ציפור, העיקר שאדע שהנשמות שלכם חזרו". והיא שומעת בבירור את קולו של נור בנה המת כאילו והוא ניצב לידה בחדר. והוא אומר לה: "אחי לא יחזור בלעדי ואני לא חוזר כי ע'ניה אהובתי מחזיקה בי". וקולו נדם ודמותו היטשטשה והיא ביקשה לרוץ אחריו אבל רגליה לא זזו. ממש כמו במציאות.

בבוקר כשהתעוררה זכרה היטב את תשובתו של נור. לו רק יכלה להמשיך לחיות בחלום עם בניה המתים כתחליף למציאות חייה הקשה. הנה היא מוטלת כבול עץ במיטתה, מחכה שהעובדת הסיעודית תבוא ותקים אותה, ותרחץ אותה, ותלביש אותה, ותסיע אותה בכסא הגלגלים. היא שפעם הייתה מטפסת על עצי הזית כאחד הבנים, מוטלת עכשיו חסרת אונים. עד כמה יכול להיות נעים עולמה של אלמנה בת מאה ואחת שנים? אמנם, שיכלה צלול אך גופה נתון בקורי זקנה אכזריים. לא מכבר הוכתרה כמבוגרת ביותר מבין נשות הגליל אך היא על כול הכבוד והרכוש שברשותה הייתה מוותרת, לו רק ידעה שנשמות בניה נתגלגלו בחזרה. או אז הייתה נותנת דרוך לנשמתה שלה ומשתחררת מגופה הרצוף.

אדמות רבות הותיר לה בעלה במותו. אמנם גם בהם פגעו ההפקעות הציוניות, אבל ביחס לשאר תושבי הכפר אין לה מה להתלונן. אדמותיה מעובדות בידי אחרים והיא נהנית ממעשר נדיב, אבל מה התועלת ברכושה אם אינו יכול להחיש את שובם של בניה המתים.

לא רק רווחים נושאות אדמותיה הרבות, אלא גם טרדות. אחת מהן היא ראש הכפר. פעם אחר פעם הגיע לביתה והתחנן שתמכור את אדמותיה לאחר.

בסבלנות אין קץ הסביר לה על אותה תקנה ממשלתית ארורה לפיה במקרה של בעל אדמות הנפטר ללא יורשים, הופכת המדינה לבעלת הקרקע. "ובלי אדמותייך, הגברת אום שפיק, לא יהיה עוד קיום לכפר" הוא אמר בקול בוכים. "אנא ממך, תמכרי, תמסרי, תעשי הקדש לטובת מישהו, העיקר שביום מותך הממשלה לא תוכל לקחת את האדמה". ובכול פעם היא הביטה בו במבט אטום והוא עזב את ביתה בייאוש.

אבל החלום שחלמה גרם לה לעשות מעשה. בבוקר כששוב בא אליה ראש הכפר הוא התפלא לראותה מתעניינת בדבריו. ולא רק עניין גילתה אלא סוף כול סוף אמרה לו שם מפורש. היא ביקשה שיביא אליה את אביה של ע'ניה. ראש הכפר כמעט ונחנק. הוא שאל בתמיהה למה דווקא מישהו מהכפר השכן אבל היא נתנה בו מבט מצמית עד שהבין כי עדיף שישתוק פן תתחרט. ראש הכפר ידע שאסור לאבד זמן שהרי בכול רגע יכולה הזקנה להתפגר ואם העסק לא ייסגר לפני כן, הלכו האדמות. מיד צלצל למקבילו בכפר השכן ויחד ניגשו לאביה של ע'ניה.

אותו אב לא הבין מנין נפל עליו כול הטוב הזה. את הזקנה, אום שפיק, מעולם לא פגש. היא לא הייתה לקוחה בבנק שניהל ולו, בניגוד לה, לא נותרו אדמות אחרי גלי ההפקעות.

אותו אב לא הבין מנין נפל עליו כול הטוב הזה. את הזקנה, אום שפיק, מעולם לא פגש. היא לא הייתה לקוחה בבנק שניהל ולו, בניגוד לה, לא נותרו אדמות אחרי גלי ההפקעות.

בצהרי היום שלמחרת התייצב האב בביתה של אום שפיק לבוש בחליפתו הטובה ביותר. כשנקש במרתוק דימה שליבו הולם בקול חזק יותר משהפיק אריה המתכת שעל הדלת. הוא לא ידע למה לצפות אך בסתר ליבו הבין שאין לו מה להפסיד. מטפלת פתחה את הדלת והובילה אותו לחדר האורחים. שם, בחלל הגדול, ראה שולחן עמוס במיני תקרובות. מאחורי השולחן, עמוק בתוך כיסא גלגלים, ישבה הגברת אום שפיק. בעיניו נראתה גמדה מכורכמת, מכוסה בשמיכת צמר. הוא בירך אותה בקול מתנגן והתיישב. בזמן שהמטפלת מזגה את הקפה, הוא בחן את תכולת השולחן. מה לא היה שם? עוגיות קטאיף ועוגיות אספיר, וגבעת מעמולים ובפינת השולחן שמח לראות את אהובי נפשו, עוגיות הגרבייח. אותן צדפות חמאה לבנבנות המקושטות בפיסטוקים ירוקים. בכוח עצר בעצמו מלחפון בו ברגע כמה מהן שהרי לא לשם כך הגיע.

הוא לגם מהקפה הריחני, מצמץ בשפתיו כנדרש והתעניין בשלומה של הגברת.

בעודו תוהה בליבו האם בכלל יש ביכולתה לענות, הופתע לשמוע את קולה הברור שעמד בניגוד מוחלט למראה. כשסיים להתפעל מצליל קולה נתן דעתו גם לתוכן דבריה.

היא שאלה על בני ביתו. הוא התגאה בשלושת בניו ובנכד שאך זה נולד לו. היא ברכה אותו ונאנחה על שבימינו אין הצעירים ממהרים להתחתן. הוא הנהן בהסכמה ותהה מתי תיגש לעניין עצמו. אחר שאלה אותו על עבודתו בבנק והוא השיב באריכות. וכך נעו זה מול זה כשני רקדנים מנוסים שהמוביל מביניהם ממתין לשעת כושר כדי לפצוח בפירואט מרהיב. בין לבין הוא הושיט ידו ונטל את הגרבייח הראשון ולא חדל עד לאחרון שבהם.

השמש החלה שוקעת מעבר לרכס ואפלולית חדרה לתוך חדר האורחים. בטנו המלאה הפילה עליו עייפות והוא השתוקק לשוב לביתו. הן לא יבלה גם את הלילה במחיצתה של זקנה זו. מצד שני, הסיכוי לזכות באדמות. דקות ארוכות התלבט עד שלבסוף גאוותו הגברית הכריעה את הכף. בקול נמוך ובטון מנומס הוא העיז ושאל: "בכול הכבוד אום שפיק, שמא תאמרי לי מדוע ביקשת לראותני?"

היא היטיבה את שמיכתה ואמרה לו בטון נוזף: "אל תסתיר ממני. הרי מלבד שלושה בנים יש לך גם בת אחת. אפילו את שמה אני יודעת. ע'ניה. וגם שכבר מזמן מלאו לה ארבעים והיא עדיין רווקה". הוא אישר במנוד ראש נזוף והיא המשיכה "אילולי מת בני הצעיר, ע'ניה שלך הייתה כלתי". הוא נדרך ותהה בליבו לאן הזקנה חותרת. או אז היא סיפרה לו על דברי בנה בחלום. "בגלל בתך, נשמות שני בניי לא חוזרות ועד שלא יחזרו, אני לא מסוגלת למות" הטיחה בו.

"במה אוכל לעזור?" שאל בחשדנות.

"אם תגרום לבתך לשחרר את נשמת נור, לפני מותי אצווה את כול אדמותיי לך" אמרה כמי שהסירה משא כבד מעליה.

האב חזר לביתו חדור מטרה לזכות באדמות. תחילה שלח את אשתו אל ע'ניה בתו, אך דיבוריה לבת היו לשווא. אחר שלח אליה את שלושת בניו אך דיבוריהם נתקלו בחומת סירוב. הוא ניסה לדבר איתה בעצמו וגם הוא כשל. במר ייאושו אף הרים ידו עליה וסטר על שתי לחייה. היא בכתה בקול והוא תפס את ראשו. שניהם היו חסרי אונים. היא ידעה שאין טעם לנסות ולהסביר לאביה. הוא לא ידע מה עוד ניתן לעשות.

לא סתם נאחזה ע'ניה בנשמת אהובה כאילו היה שותפה לחיים. מבחינתה הוא באמת היה כזה. לרגע לא הפסיקה להרהר בו. בכול מעשיה שיתפה אותו. דבר לא הסתירה מפניו. בדמיונה אפילו תינתה איתו אהבים. הוא היה משענתה והיא חשה בנוכחותו לצידה באופן מוחשי יותר משהרגישה באנשים בשר ודם שסובבו אותה. עוד בחייו היה עבורה קרן של אור באפילת בדידות חייה ואם תוותר עליו כעת, מה יישאר לה. לפיכך אחזה בו כמאמין המחבק ספר קודש.

למחרת נכנסו האב ובניו לחדרה של ע'ניה והפליאו בה את מכותיהם. כשעזבו, נראתה כעיסת בשר סגולה אך עדיין עמדה במריה. היא ניצלה שעת כושר וחמקה מן הבית בכוונה לשים סוף לסבלה. ברגליים כושלות טיפסה לראש הצוק שבקרן כרמל. לרגע נעמדה על שפת המצוק, נשמה עמוק וצנחה מטה כנר.

"נזק מוחי אקוטי כמו שהיה לשרון בזמנו" אמר הרופא ברמב"ם לאב ולשלושת האחים. הם שאלו אם ניתן יהיה לתקשר איתה והוא השיב בשלילה פסקנית: "טכנית היא נחשבת חיה. בפועל היא מה שנקרא צמח". מאוכזבים הם מיהרו לעזוב את בית החולים. הסיכוי לקבל את האדמות נגוז.

למחרת היה זה ראש הכפר שהביא את החדשות לאום שפיק. הוא קיווה שאולי שוב יצליח לשכנעה להעביר אדמותיה לאדם אחר, רצוי מישהו מאנשי הכפר. אלא שלזקנה היו תכניות אחרות. משהבינה כי אין עוד תקווה שע'ניה תשחרר אחיזתה מְבַנָּה המת, נפלה מן הכיסא ומתה.

לעת ערב נחתו שני אווזים בחצר ביתה של אום שפיק. איש לא היה שם כדי לשמוע את גְּעִגּוּעֵיהֶם הרמים.

אדמה וחלום | מיקי אלטמן

סיפור אחד המורכב משלושה חלקים.

מיקי אלטמן מפרסם שירים וסיפורים בכתבי עת ובמרשתת.

הסיפור מפורסם אצלנו ברצף לראשונה באופן בלעדי.
כל חלק ממנו לחוד פורסם בעבר במה חדשה.

חפשו את מיזמי מוטיב השונים גם ב:

יצירת קשר:

דואר אלקטרוני: info@motiv-magazine.co.il

וואטסאפ: 054-3371373

אתר אינטרנט: www.motiv-magazine.co.il